



Nro. 25.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden September 24-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s

E' most folyó September 4-ik napján B. *Jzdentzy* *Josef*, valóságos Cs. Kir. Status és Conferentialis Tanácsos, a' Sz. István Apostoli, Kir. Rendének Commendátora, munkás életének 78 ik esztendéjében meghalálozott. Ez a' régi magyar familiából származott férfiú, 1758-ik esztendőben, és így 25 esztendőös korában, néhai *Károly* Fő Herceget, megboldogúlt *II József* Császár és Király testvér öttset, a' magyar nyelvre tanítani kezdte, melly hivatalját híven és serényen elvégeztén, 1761 ik esztendőben, a' Fels. Kir. Udvari Magyar Cancelláriánál Concipistának, 1763-ikban ugyan ott Protocollistának, 1769-ben Mar-

tius 3-ik napján valóságos udvari Titoknoknak tétetett. Az ő fáradhatatlan szolgálatbéli buzgóságáról, a' reá bízott dolgokban való szorgalmas eljárásáról, e' mellett a' hazai constitutióknak értésében való fundamentomos esméretéről elfelejthetetlen édes Anyánk és Királynénk néhai *Mária Trézia* tudósíttatván, 1774-ik esztendőben Februarius 24-ik napján, a' legkegyelmesebb kifejezésekkel, őtet a' Fels. Kir. udvari Erdélyi Cancelláriánál valóságos udvari Tanácsosnak kinevezni méltóztatott, egyszersmind valamely fontos dolognak eszközzésére Erdély Országba küldötte, mellynek a' Felséges megelégedésig lett elvégzése után, 1776-ik esztendőben, elsőben az újonnan fel állított Galliciai, 1776-ban pedig a' Fels. Kir. udvari Magyar Cancelláriához általtétetett.

Valamint b. e. *Mária Trézia* Császárné 's Királynénak, úgy néhai *II József* Császár és Királynak is maga eránt való bizodalma megnyerte, és minekutánna 1783 ik esztendőben a' Sz. István Ap. Király Rendének kis keresztes tagjává tétetett volna, mint Kir. Commissarius Tekint. Nyitra Vármegye tellyes hatalmú Administratórának tétetett, végre 1786-ban, a' belső dolgoknak folytatására, Status és Conferentialis Consiliáriusságra emeltetett. Hogy ennek a' hív Status szolgának érdemeit mostan uralkodó Felséges Fejedelmünk esmérte, és betsülte légyen is, abból kitettzik, hogy őtet kevés napokkal halála előtt törvényes maradékival együtt, minden taksa fizetés nélkül Bárónak nevezte ki. — Noha egész életét uralkodó Fejedelme szolgálatjára szentelte fel, mindazáltal maga familiájának, a' mellyel

egyedül társalkodott szerető férje és atya, és mind azoknak, a' kiket egyszer jószívűségére felvett, álhatalos és változhatatlan barátja volt.

Magyar Ország.

A' közelebb múlt posta napon költ Magyar Kurir 372-ik lapján félbe szakadt dietális dolgoknak további folytatása.

A' Felséges Csász. Kir. Austriai Fő Hertzegnek József Nádor Ispánynak, a' Kir. kegyelmes Propositionóknak felolvastatások után mondott oratioja: —

Nagy méltóságú Urak, Tekintetes Nemes Karok és Rendek!

Ennekelőtte való időekben is sokféleigen nehéz, és fontos dolgokról hoztanak végzést, munkálódtak és foglalatoskodtak az Ország Gyűlésére felsereglett Karok és Rendek a' Haza boldogságáért, ősi constitutiójóknak fenn maradásáért, a' Fels. Királyi székek, és a' Fels. uralkodó Csász. Kir. Háznak oltalmazásáért.“

„Mindenkor bölts volt ez a' Nemzet a' gondviselésben, kész az adakozásban, és igen serény az ellenkező időknak környűlállásai közt a' fegyverfogásra. — Kiváltképpen méltó az emlékezetre és a' dítséretre a' Nemzetnek nem kisztegett, hanem minden veszedelmekben mutatott vitézi bátorsága, hívsége, és álhatalossága. Noha édes és díszes dolog legyen most ezekről emlékezni, de hátra vannak még azok az epezető gondok és nyughatatlanságok, mellyek a' Méltóságos Urakat, és Tek. Karokat 's Rendeket foglalatoskodtattyák, mivel noha a' békesség egészen visszaszereztetett; de sem a' köz boldogság vissza nem tért, sem tsendességünknek bátorsága

vagyonainknak állandó és virágzó állapotot nem ígérhet. El múltak a' veszedelmek, a' közönséges Status nyavalyái következnek, mellyek, hanemha serényen és ideje korán meg orvosoltatnak, sem a' köz Jó, sem a' magános boldogság meg nem szűnnek terhes nyavalyákkal küszködni."

„Tudtokra vagyon a' Mélt. Uraknak, és a' Tek. Karoknak 's Rendeknek, hogy a' gyakorta való háborúnak inségei oly nagy költségbe és károkba ejtették a' Fels. Királyi Kintstárt, hogy Eő Szentséges Felsége, a' hatalmaskodó szükségnek elhárítására, az alattvalóinak hirtelen való és nehéz áldozatoktól, és a' köz Jónak vissza szereshetetlen kárától leendő megmentésekre kényszerítelen vólt a' bankótzédulák számát, a' szüntelen sürgető szükségekhez képpeszt szaporítani, mellyeknek betse, felette való sokaságok miatt alább szállott, a' köz hitelesség megerőtlenedett, a' köz Kintstár kiürült; a' mi javainknak betse tántorgani, és a' kereskedés folyamata meggátolódni kezdett."

„A' bankótzéduláknak ártalmas sokasága ugyan az Eő Szentséges Felsége Kir. Rescriptuma, vagy parantsolatja által, annál fogva megkevesítettett, hogy azoknak tsak egy ötödrésze tseréltessék fel béváltó tzédulákkal, és tsak ezek hagyattassanak meg a' pénz helyett való folyamatban. De Eő Szents. Felségének Kir. hivatalja és atyai gondoskodása azt kívánván, arról is kellett szorgalmatoskodni, hogy ezen béváltótzédulák betsének állandó fenntartására elegendő fundus kerestessék, hogy a' köz Statusnak napról napra öregbedő szükségeire újjabb segedelmek adattassanak, 's ilyen módon, mind a' köz hitel

vissza állítasson, mind a' Status köz szükségéről gondviseltetvén, azok a' nyavalyák, mellyekkel küszködünk, megorvosoltassanak, mind minden lakosoknak javaik állandók és virágzók lehessenek."

„Ez a' fő tziel az, mellyet Eő Szentséges Felsége, ezt bizonyítván Eő Felségének, mind az Ország' minden törvényes Rendeihez küldött Kir. levele, mind a' most felolvastatott kegyelmes Propositionók, a' jelenlévő Ország Gyűlésének eleibe terjesztette. Erre kívánnya a' mi kegyelmes Fejedelmünk minden mi tanátskozásainkat, igyekezetünket, 's erőnket függeszteni. Hogy ha a' veszedelmeknek eltűrésében, 's eltávoztatásában erősek és nemesindulatúak vóltunk; valójában igen serényeknek, gondoskodóknak, 's álhatatosoknak kell lennünk a' mi magunk, és a' Statusvánván nyavalyájának megorvoslásában is, ezt kiza és Constitutió szöz Jóra való szándék, a' H. Fejedelemnek tartozó fedhérs az uralkodó Fels.

A' Pragmatica Sanctiónál fogva „
ve kaptolt tartományok tóllünk segítséget esgedelmet várnak, egész Énrópa reánk függesztette szemeit. (Pragmatica Sanctiónak nevezetnek közönségesen, az Orzágnak főbb és fundamentomos törvényei; különösen az a' törvényes meg egyezés, mely szerént 1726 ik eszteudőben VI. Károly Császár uralkodása alatt, a' Fels. Austriai Háznak mindkét nemen lévő maradékira Magyar Orzágnakbírása kiterjesztetett.)

„Akárki által láthattya, hogy mennél fontosabb a' mi reánk bízott dolog, annál nagyobb erőlködéssel kell minékünk ahoz fogni, és kí-

vánt végre vinni. Gyakorta megtanították a' mi őseink, mit kellyen a' dolgoknak és időknék viszontagságai közt az Ország védelmezéséért és megmaradásáért mivelni. — Megtanítottak, és mi magunk is több ízben követvén az ő dítseretes példájokat, megbizonyítottuk, hogy azok az áldozatok, mellyeket a' T. Karok és Rendek az Ország Gyűléseiben meghatároznak, a' Constitutiónak védelmezésére, díszére, és az időnek változásaira tartozzanak. — Arra való nézve, Mélt. Urak és Tek. Statusok 's Rendek tegyünk eleget nem tsak a' köz várakozásnak, hanem egyszersmind, a' mennyire lehet, és a' mennyire tóllünk függ, haladjuk azt felül. Egész Európa megrettenvelássa és tsudálja, melly nagy ereje, hatalma, millyen meghatározott akarattya legyen a' szabad és nemes indúlatú nemzetnek a' nagy dolgoknak megpróbálására és elkezdésére, minémⁱⁱ mellyet, tiója legyen, mennyire szeg^a, noha sok viszont mint szemefényét ^{avá}, megboldogultt Királyiainasségekből, gondviselésekből, kegyel^{ességekből}, ritka virtusokból, és meg nem szűnő gondoskodásokból mind ekkorig sérthetetlenül fenn tartotta, és következő maradékaira ép^{ségben} hagyni kívánnya. — Lássa, következőséből tapasztallya, és győződjék meg, hogy ennek a' Constitutiónak kiválképpen való vége a' legyen, hogy a' leg nehezebb 's leg terhezebb időknékben és környűlállásokban, ha a' szükség kívánnya, a' hanyatló Hazát minden vagyonával segíthesse, semmit se tarison olly nehéz áldozatnak, mellyet ennek, 's evvel együtt a' Királyi Széknek, és az egész Monarkiának

megtartásáért örömet, és nagy készséggel végbe vinni ne akarjon.“

„A' Mélt. Uraknak, és Tekint. N. Karoknak és Rendeknek tekintetekből azt veszem észre, hogy velem egyet értsenek, 's egyenlő akarattal bíri-
janak. — Látom és észreveszem a' Nemzetnek azt a' vele született nemes lelkűségét, mellyel mindnyájan elevenítettnek a' Status segítségére, és hogy minél előbb örvendezve kezdjenek ehez a' dologhoz.“

„Nem is késleltetem tovább beszédemmel a' Mélt. Urakat, és a' Tek N. Karokat 's Rendeket, ezt az egyet hozzá adom, hogy valamint én mindenfog-
lalatoságomat 's igyekezetemet a' Mélt. Urak-
nak, és a' Tekint. N. Karoknak 's Rendeknek aján-
lom, úgy viszontag kiváltképpen való módon azt kérem, hogy erántam való bizodalmodat, mel-
lyet a' múlt Ország Gyűléseiben örömmel tapasztaltam, és a' melly a' dolgoknak szerentséssen leendő folytatására igen szükséges, most is mutassák hozzám, és tanátsokkal, 's böltsességekkel engemet segéllyenek fel, hogy ezen nehéz és fontos dolgoknak, az Isten segítségével leendő szerentsés elvégződése után, mellytől nem csak kinek kinek tulajdon boldogsága, hanem egyszers-
mine édes Hazánknak, sőt az egész Monarkia-
nak boldogsága 's megmaradása is függ, azokhoz is vidám elmével, és tellyes serénységgel foghas-
sunk, a' mellyeket Eő Szentséges Felsége még a' jelenvaló Ország Gyűlésben elvégeztetni kíván.“

Az a' beszéd vagy oratio, mellyet a' Méltóságos Personalis Úr a' Fels. Nádor - Ispány beszédére mondott, így következik:

Felséges Csász. Kir. Fő Hertzeg, Fels. Nádor-
Ispány, nagy méltóságú Urak, Tekintetes N.
Karak és Rendek!

Érezzük és esmérjük, hogy mind azok, mel-
lyeket Csász. Kir. Fő Hertzegséged olly fonto-
san, 's olly nagy böltességgel mondani méltóz-
tatott, minket a' köz Jónak törvényes úton mó-
don leendő előmozdítására hathatóssan serken-
getnek, és hogy azt a' kiváltképpen való bizo-
dalmat mellyet Cs. K. Fő Hertzegségedben helyhez-
tetünk, nagyon öregbíti. Jól látjuk ugyan mi
azt, melly terhesek, és melly sok szövevényes
nehézségekkel öszve köttetve légyenek a' jelen-
való Ország Gyűlésnek tárgyai, és azt is érez-
zük, melly nagy szorgalmatosság kívántatik azok-
nak folytatására, melly nagy böltesség azoknak
elvégzésére. Mindazáltal Cs. Kir. Fő Hertzegsé-
ged segeeelmében bízván, a' kiben hogy törvé-
nyeink és ősi constitutióink bizonyos védelmet
találnak, felettébb örvendünk, és a' nagy mélt-
óságú Uraknak böltességeibe, és a' Haza fel-
segéllésére való készségeiben bizakodván, min-
den igyekezetiünkel, 's erőnkkel azon fogunk ipar-
kodni, hogy mindazokat, a' mellyeket a' jobbá-
gyi hívség, és a' jó hazafiúság tőlünk kívánnak,
elhúnyt őseinknek példájok által is ösztönöztet-
vén, bételyesíthessük."

„Cselekedje a' kegyelmes Úr Isten, hogy a'
mi ezen Ország Gyűlésben leendő, és Eő Csász.
Kir. Szentséges Felségétől helybe hagyatandó ta-
nátskozásaink a' Királyi Szék' méltóságát, 's fé-
nyességét védelmezhessek, a' köz jót és boldog-
ságot előmozdíthassák, és a' hív jobbágyoknak
javaiikat épségben 's valóságokban megtarthassák,

és hogy mi, 's velünk együtt minden tartományok, Eő Szentséges Felségében, a' mi köz boldogságunknak új Alkotóját tisztelhessük és hirdethessük."

A' kegyelmes Kir. Propositionokat, ha élünk, a' jövő posta napon a' Magy. Kurir tisztelt Olvasóival közleni el nem múlatjuk.

Méltós. Kir. Consiliarius *Boronkay Imre* Arany sarkantyús vitéz, és a' Fels. Királyi törvényes Táblának Érseki Assessora, a' múlt Augustus 30-ik napján Posonyban meghalálozott.

Azok a' híres magyar levegő hajósok, úgy mint *Menner* és *Kraskovics* Urak, a' kik a' természeti tudományokban való esmerettségeknek és jártasságoknak Pesten is igen szép tanúbizonyosságát adták, e' folyó September 15-ik napján, Posonban, számtalan néző sokaság jelenlétében, délután hatodfél órakor a' levegőégbe fel repültek. Ennek nézésére minden kar, rend, és nem-béli személyek között sokan mentenek.

Annak az Ispotálynak tökéletesen leendő felépíttetésére, mellyet hazánknak nagy Jóltévője, néhai Puchovi *Marczibani Istvány* Eő Excellentiája építeni kezdett, és hogy abban a' könnyőrülő Barátok a' szegény betegeket orvosolyák, arra szép töke pénzt is hagyott, a' Rátzkevi uradalomnak mostani birtokosa Albert Kir. Hertzeg 12000 forintokat ajándékozni méltóztatott.

Frantzia Birodalom.

E' most folyó September 4-ik napján, Párisban, a' Lorettói Sz. Mária templomában egy harang nagy pompával megkereszteltetett; kereszt-attya a' Szakszóniai Kir. Udvarnak rendkívül va-

dó követje Gróf *Einsiedel*, keresztannya pedig *St. Jean d'Angely Regnault* Grófné voltak.

A' 26-ik Augustusi Fr. Császári decretum szerint, a' Frantzia Birodalomhoz kaptsolt tartományokban, nevezetessen, Pedemontziumban, Genuában, Toskanában, Rómában, Walesiában, Hollandiában, és az északi Német Országi Osz. tályban lévő jobbágyok, a' kik ennekelőtte feudalis jószágokat birtak, 16 hólnapok alatt, úgy-mint, 1813-ik esztendőnek első Januariusáig tartoznak magokat a' Frantzia herczeg Cancellariusnál jelenteni, és a' Felséges Császár kegyelmességéből magoknak új titulusokat, czimereket keresni. Az illy módon nyert új titulusok, az elsőség jussán, mind törvényes és törvénytelen, mind fogadott maradékaikra ki terjednek.

Brüsszelből írják, hogy a' Frantzia ifjú Császárné a' Laekeni múlató palotába fogna menni, abba, és mind addig ott mulatni, míg Felséges Férje *Napoleon* Császár Hollandianak egy részét bé jarja. Ezt a' gyönyörűséges múlató palotát néhai *Mária Kristina* Aástriai Fő Hertzeg asszny Albert Kir. Hertzegnek meghólt kedves élete párja az alatt építette, míg *Niederlandiai*, vagy *Catholicum Belgiumi* Kormányozó volt.

Spanyol Ország.

Az Angliai közönséges újság levelekben egy olly magános levél találtatik, melly a' múlt Augustus 7-ik napján kőlt, és küldetett Londonba. Ennek a' levélnek foglalata a' következőkből áll: — „Itten még most is sok baráti vannak a' Frantziáknak, és nem régiben is nagyon megsaporodtak. Ha az itt lévő kevés számú Anglusok nem vólnának, már régen az ellenség ke-

zébe vólna ez a' város. Avval bíztatnak bennünket, hogy Generál *Graham* segítséget hoz mi nekünk, valósággal nagy szükségünk is van arra. Frantzia Marsal *Soult* 12000 emberrel, és számos ártillériával jó ellenünk, és már Kordovába érkezett Julius 29-ik napján. *Castro del Rioban* van hadi fő kvártélyá."

A' Spanyol Országi határokról ilyen foglalatú irás adatott ki az úgy nevezett *Közönséges újság levelekben*: — A' 17-ik Augustusi Madritti levelek szerint újobban győzedelmeskedett a' Dalmátziai Hertzeg Marsal *Soult*. Az az *Insurgens* sereg, melly a' Murtziai tartományból Granada Országba bérontott, Gvadix városától nem messze nagyon megverettetett, és nyakra fölé a' Murciai hegyek közzé húzta magát vissza. *Insurgens* Generál *Blake*, a' ki a' maga osztály seregét, Granadának közepette, az úgy nevezett Murciai ármádiával öszve katasolni igyekezett, az ellene küldött Frantzia csapatokat bévárni nem tartotta tanátsosnak. Nemét hajókra szállott, és azokon az Anglus és Spanyol szállító hajókon, a' melyekről a' Granadi tengeri partokra ki szállott, Carthagénába ment. Hívatal szerint való tudósításokat várnak ezekről a' történetekről, mellyeknek következése Granada Orzágnak ellenségtői való megszabadítása, és a' Murciai *Insurgens* ármádiának széllyelszórása lön. A' közép tengernek az egész Murciai határokig nyúló partjait újobban a' Frantziák foglalták el. — Az a' segítő sereg, mellyet Granadába vitt a' Dalmátziai Hertzeg, már a' Sevillába vivő útakon marsírozott. Különben is úgy tettik, hogy az egyesült Anglus és Portugallus hadi seregek ellen való hada-

kozás a' heves nyárban elhalasztódik, és hogy az ősznek békövetkezéséig minden készülétek Portugalliának egyesült erővel leendő megtámadása végett tétetődnek."

„Kadiksz városa mellett újobban durrognak az ágyúk, mivel mind a' két részről új batteriák készítetnek, mellyeknek tökéletességre való viteleket mind a' két rész akadályoztatni igyekezik. A' magános tudósítások szerént az ostromló sereg, a' *Leon* szigetének megtámadására nagy készüléteket teszen, melly hihetőképben mind a' szárazon, mind a' vízen egyszersmind esik meg.

A' *Puerto Realban* lévő Fr. flottilla, avagy kis hajós sereg igen számos, és egészen kikészült. A' *Leoni* szigetben lévő ellenséges seregekhez nem régebben is újjabb segítő hadi népből küldetett. Ezen az egész nyáron szüntelen azon új erősségeken dolgoztak, mellyek Spanyol Országának déli és napnyúgoti külömbkülömbféle pontyain építtetnek, és már sokat is elkészítettek. *Andaluziában* kiváltképben a' *Sevillai* és *Mallagai* várak igen erőssek lesznek, mind a' kettőnek jó fekvése van, és jó két védelmező oszlopa a' *Sierra-Morenan* túl táborozó ármádiának. A' hadi seregeknek tápláltatásokra nézve is jó intézetek tétetődtek, mellyeknél fogva minden szükségétől megőriztetik az ármádia. A' eleségnek és bornak kiosztása még eddig rendesen végbe vitéződött."

„Ennek ez esztendőnek kezdetétől fogva, lassanként több Fr. osztály seregek állítottak fel, azokból, a' kik sebeikből kigyógyultak, de még most a' hadi szolgálatnak végben vitelére elégte-
lenek. Ezek a' vitéz régi katonák, a' hadi pi-

atztól távol lévő erősségekbe őrizetre küldetnek. Jó gondviselés van reájok, és semmi hadi fáradtságot nem szenvednek. Azok a' reconvalescens, az az, gyógyulás félben lévő katonák, a' kik Frantzia Orszgba vissza menni kívánkoznak, minden nehézség nélkül elbocsátatnak. Azoknak a' sebekkel megtetézett katonáknak számokora, a' kik a' hadi szolgálatra egészen alkalmatlanok, Madriddban és Sevillában, a' Kormány-
szék költségén nagy ispotályok építtetnek. Az Insurgensektől egészen megtisztított tartományok, a' Kir. parantsolat szerént, új lábra állítatnak az oda küldetett Kir. Komisáriusoktól. — *Madriddban* tellyes tsendesség van, és azon fő városnak lakosi, mind azokban a' hasznokban részesülnek, a' mellyeket a' jelenvaló tsendesség nékiek szerez. A' sok közönséges épületekbe, és a' *Fort Retiróba* szállítatott katonaságra nézve, minden kvártirozástól megmenekedtek a' lakosok. — A' katona őrizetnek külömbkülömbféle osztályai gyakran ki mennek a' szomszéd ke-
zületekbe portázni.

A' Bayonnei első Septemberi levelekben ilyenképpen adatik elő Kádiksznak jelenvaló állapotja: — „Azok a' személyek, a' kik Kádikszból kiszöktek, és Spanyol Ország déli részébe jöttek, az oda való dolgokat igen szomorú színekkel festik le. A' tehén húsának fontyát 5 liveren, és 10 souson mérik (egy liver Frantzia Országban 23 krajtzárban, egy sous másfél krajtzárba megyen) egy font kenyérért 15 soust kell fizetni. — A' kormányozó Junta nagy summa pénzt vár Amérikából, de mind ki maradt, és az oda való Spanyol helytartók olly jelentést kül-

döttek, hogy ő nékiek magoknak is nagy szükség van a' penzre az insurgensek ellen való háborúnak folytatására. — Kádiksban tsak nem minden nap össze tsuportozik a' békételen nép, 's nagyon fenyegeti a' Kormányszéket, a' kiket nem más módon, hanem erőszakosan kell egymástól elhajtani. — Mivel minden szerentsétlenség okainak az Anglusok tartatnak, közönségesen gyűlölik őket. Minden reggel sok Anglus katonáknak holt testeik találtatnak az úttzákön. Rövid idő múlva fontos hírek fognak jönni déli Spanyol Országból.

Nagy Britannia.

A' jövő October hólnapban a' Parlamentum össze fog hívattatni, kiváltképpen való módon azért, hogy mivel a' Király meggyógyulásához semmi reménység nintsen, és nem is lehet, a' Regens Hertzegnek adatott hatalom tovább kiterjesztetődjék.

A' múlt Augustus 27-ik napján az Irlandiai katolikus nemesség, és a' Meathi Grófság' lakosai Lord *Fingals* előlülése alatt, *Ravanban* nagy gyűllést tartottak. Két tudós és minden balvélekedésektől üres, egyszersmind nagy tehetségű birtokos Protestánsok igen gyökeres oratiót mondtak az Irlandiai lakosoknak kedvekért. — Hasonló gyűllések tartatnak a' Duwni Grófságban, Dublinban, Wexfordban, és más városokban is. A' Londoni titkos Tanátsnak egy nevezetes tagja azon hirdetmény ellen, mellyet az Irlandiai Kormányshék az oda való Katolikusoknak gyűlléseik ellen közönségessé tétetett, nagyon kikelt, és meg mutatta, hogy azon gyűllések a' N. Britan-

niai fundamentomos törvényekkel megegyezők legyenek.

Az első Septemberi Londoni újság levelek így szólnak: — „A' Mexikói tartományban a' Spanyol Országi hadi nép, és insurgensek közt a' múlt Junius kezdetében igen véres ütközet esett, mellyben az utolsóbbak voltak a' győzedelmesek. A' Mexikói Érsek minden úton módon azon vólt, hogy az oda való insurgenseket az anya Ország-hoz való engedelmességre vissza téríttse, de minden iparkodása haszontalan vólt. Az egész Paraquái tartomány az insurgensek birtokában van. — A' Perui, Chili, és Carracasi tartományoknak lakosai öszve tsatolták magokat, egészen eltökélvén magokban, hogy késszebbek lesznek meghalni, mint sem az Európai Spanyoloknak engedelmeskedni, és az ott lévő Spanyol hadi nép is sokkal erőtlenebb, mintsem az insurgenseknek ellene áthatna. E' szerént úgy lehet gondolkozni, hogy a' déli Amerikai gazdag tartományokat örökösen elveszti Spanyol Ország, a' honnan hogy ha semmi kints nem küldetik Európába, kéntelen leszen a' Kádikszi Junta a' Frantzia győzedelmes ármádiának térdet fejet hajtani.

A' Braziliai Kir. udvarnak ministerje Gróf *Linares*, a' Portugalliai Regens Hertzeg nevében a' *Buenos - Ayresi* Juntát, a' békességre és egységre intvén, ilyen feleletet vett attól: — „A' Kádikszi Junta, úgymond, igen vígyázatlan vólt annyiban, hogy *Don Francesco Xaverio Eliotot* oda Vice Királynak küldötte. Ez a' vakmerő és vérengező ember hozzánk lett jövetelétől fogva meg nem szűnt minket pártosoknak nevezni, velünk mint olyanokkal bánni, minket

szüntelen fenyegetni, kikötőhelyeinket zárva tartani, a' mi erőszakossan leendő lenyomattatásunkra készülteket tenni, 's végtére a' napkeleti Kerületeknek lakosait a' töllök kívánt áldozatok és azon inség által, mellybe őket ejtette, fel ingerleni. — Mihelyt ebbe a' kegyetlen állapotba ejtettek a' lakosok, kentelenek voltak ellene támadni, az anya várostól segítséget kérni, és az anya országtól elszakadni.

É r t e k e z é s.

Elsőben. Egy *Schweiger Rupert* nevű, Ausztriai születésű, 32 esztendő, közép termetű, barna hajú ifjú emberről, a' ki elsőben mézeskalátsos legény, azután *Báró Vetzlár Henrik* Inzsínör tisztnél furirsitz volt. — — Mászodszor. Egy *Ehmann Henrik* nevű, hasonlóképpen Ausztriából, nevezetesen *Eggenburgból* való, 24 esztendő, magas termetű, szőke hajú kőműves legényről. Ezek néhány esztendővel ennekelőtte, mindketten Magyar Országba, az egyik Budára, a' másik Weiskirchenbe a' Bánatba mentek; de életben legyenek-é, vagy már meghóltak, arról itt Bétsbe lakó atyokfiai bizonyosan semmit se tudnak. Hogyha ezekről valaki valamit tudna, vagy őket esmérné, itt lakó attyokfiának *Ehmann Edmund* Sollicitátor Úrnak levele által tudtára adni ne sajnálja. Ez a' Sollicitator Úr lakik itt Bétsben a' *Michaelbeyri Grundon*, a' 14-ik szám alatt lévő házban.